

Rapla maakonnas Kehtna vallas Saarte I kinnistu (registriosa nr 1211237, katastritunnus 29202:003:0370; edaspidi *Saarte I kinnistu*) eraldisel 5 harvendusraie keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUSTUS

Lähtudes OÜ Vaseten volitatud esindaja Peter Janson 12.05.2024 esitatud metsateatisest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22 ja lõige 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 8¹, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. Jätta algatamata Rapla maakonnas Kehtna vallas Saarte I kinnistu (registriosa nr 1211237, katastritunnus 29202:003:0370) eraldisel 5 harvendusraie keskkonnamõju hindamine (KMH).

1.2. Kavandatud raie registreerimisel arvestada järgmiste keskkonnameetmetega:

1.2.1. raietöid metsise elupaigas (sh metsamaterjali kokkuvedu) eraldisel 5 tohib teha 1. augustist kuni 31. jaanuarini;

1.2.2. raietöid valgeselg-kirjurähni, laanepüü ja hoburästa elupaigas (sh metsamaterjali kokkuvedu) eraldisel 5 tohib teha 16. juulist kuni 28. veebruarini.

1.3. Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnaamet teavitab KMH algatamata jätmise otsusest 14 päeva jooksul Ametlikes Teadaannetes.

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1. OÜ Vaseten volitatud esindaja Peter Janson esitas 12.05.2024 Keskkonnaametile metsateatise, millega kavandab Saarte I kinnistu eraldisel 5 (0,64 ha) harvendusraiet hinnangulise raiemahuga 31 tm. Metsateatis on registreeritud metsaressursi arvestuse riiklikus registris numbriga 50001009556. EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur andmetel asub kavandatav raieala Kõnnumaa looduslal, Kõnnumaa-Väätsa linnualal ning Kõnnumaa maastikukaitseala Paluküla piiranguvööndis.

2.2. Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJSi § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22, § 6¹ lõige 3, § 7 punkt 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 4, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhindangust ja asjaomase asutuse seisukohast (KeHJSi § 6 lõige 2 punkt 22,

§ 11 lõige 2³). Eelhinnang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJSi § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 4). Keskkonnaamet lähtus otsuse tegemisel KeHJSi § 11 lõikes 2 sätestatud tähtajast (otsus on tehtud 15 tööpäeva jooksul arvates KeHJSi § 6¹ lõikes 1 nimetatud teabe saamisest).

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJSi § 6¹ lõige 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1. Kavandatav tegevus

3.1.1. Tegevuse iseloom ja maht

Saarte I kinnistu eraldisel 5 kavandatakse harvendusraiet 0,64 ha suurusel alal, kavandatud raie maht on 31 tm. Harvendusraiet tehakse metsa väärtuse tõstmiseks, metsa tiheduse ja koosseisu reguleerimiseks ning lähitulevikus väljalangevate puude puidu kasutamise võimaldamiseks.

3.1.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega.

Saarte I kinnistu asub Rapla maakonnas, Kehtna vallas. Kavandatud raie jääb alale, kus kehtib 2023. aastal kehtestatud Kehtna valla üldplaneering, millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatavate tegevuste eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatud raiete käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatööl metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud metsa majandamise eeskirja¹ §-s 19 sätestatuga.

3.1.4. Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietööl on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietööl saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raietöödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

¹ Keskkonnaministri 27.12.2006 määrus nr 88 „Metsa majandamise eeskiri”.

3.1.7. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raietöödel on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raietöid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

3.1.8. Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1. Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Saarte I kinnistu sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, maaüksus asub hajaasustuspiirkonnas. Kavandatud raiete mõjualas ei ole tegevusi planeeritud.

3.2.2. Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raialal ei esine taastumatuid loodusvarasid. Raieala asub jänese kapsa-kõdusoo kasvukohatüübis. Eraldisel 5 kasvab valmiv kase enamusega puistu.

3.2.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatud raiest otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus kavandatava raie läbi viiakse. Raielankidega piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid, mis ei mõjuta keskkonna vastupanuvõimet. Raiet kavandatakse metsamaastikus, aladel ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme.

Kõnnumaa maastikukaitseala hõlmab täielikult Natura 2000 võrgustikku kuuluvad Kõnnumaa loodusala ja Kõnnumaa-Väätsa linnuala. Kõnnumaa maastikukaitseala Paluküla piiranguvööndi kaitse-eesmärk on maastikuilme ja pärandkultuurimaastiku säilitamine, elustiku mitmekesisuse kaitse, poollooduslike koosluste säilitamine ning kaitsealuste liikide kaitse. Tingimused metsa majandamisele piiranguvööndis on sätestatud kaitse-eeskirja §-s 15 ja 17.

Kultuuriväärtusi raialal ei leidu.

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud metsaseaduse §-s 35. Kavandatud raietöödega selliseid mõjusid ei kaasne.

3.3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöördumus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatava raie keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatud raie mõju keskkonnaelementidele:

Vesi- raialal ei asu veekogusid, seega veekogusid ei mõjutata. Veega seotud Natura kaitse-eesmärke ja muid alal esinevaid veega seotud kaitsealuseid loodusobjekte raietööd ei kahjusta.

Välisõhk ja kliima- kavandavatel raietel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksikud raied eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus- raie on kavandatud vastavalt kehtivatele õigusaktidele, seega ei mõjuta. raied maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele- raialadel ei ole neid elemente ja kavandatud raie neid ei mõjuta. Raietööde mõju on lokaalne, elanikkonda ei mõjuta.

Raie teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatud raie on ühekordse lühiajalise mõjuga tegevus, kestusega umbes üks kuu. Kavandatava tegevusega ei kaasne piiriülest mõju.

3.3.1. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Eelpool nimetatud raie on kavandatud Kõnnumaa looduslal ja Kõnnumaa-Väätsa linnualal. Alade kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korraldus nr 615 „Euroopa Komisjonile esitav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile. Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik Kõnnumaa looduslal, Kõnnumaa-Väätsa linnualal ning Kõnnumaa maastikukaitseala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lõige 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lõige 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi² järgi tuleb elupaikade halvenemisena käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga. LKS § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu, ehk eespoolviidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

²Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätted (2019/C 33/01)lk 21-22.)
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande³ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks..

3.3.1.2. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Kavandatava harvendusraie raiumisel säilib puistu esimene rinne (ei teki lagedat ala). Harvendusraie käigus raiutakse puistu hõredamaks, kuid puistu esimene rinne säilib, vana metsa osakaal piirkonnas ei lange, ei toimu piiranguvööndi metsade vanuselise struktuuri nihkumist nooremate metsade suunas.

Kavandatud raialal ei ole Kõnnumaa loodusala kaitse-eesmärgiks olevaid loodusdirektiivi metsaelupaikasid ega liikide leiukohti. Kõnnumaa loodusala kaitse-eesmärgiks olevatest elupaigatüüpidest asub harvendusraie mõjualas (30 m) soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) (0 m raialast, inventeeritud 2022). Puistute raiumine kavandatud raie alal ei mõjuta elupaikasid negatiivselt kaugemal kui 30m⁴. Harvendusraie elupaigale lähemal kui 30 meetrit ei mõjuta elupaika negatiivselt, sest ei teki lagedat ala ja puistu säilib.

Kavandatud raialal on osaliselt metsise elupaik. Metsis kuulub Eesti kaitstavate liikide II kaitsekategooriasse ja tema elupaikade kaitse on Kõnnumaa-Väätsa linnuala kaitse-eesmärgiks.

Metsis pesitseb mängupaiku ümbritsevatel aladel vähemalt kuni 3 km raadiuses; sealsed elupaigad on tihedamad ja soisemad, kusjuures pesa võib asuda ka raiesmikul. Oluline elufaas on tibude toitumisperiood juunis, mil liik vajab ohtra puhmarindega metsi.

Metsise kaitse tegevuskavas on käsitletud lageraiete mõju mängualadele. Metsisele mõjub negatiivselt vana metsa osakaalu vähenemine. Harvendusraie käigus puistud säilivad ja vana metsa osakaal ei vähene.

Pesitsusaegsed raied võivad viia pesitsuse ebaõnnestumiseni. Kavandatav raie ei kahjusta ülemäära metsise elupaigaks sobivat maastikku, kuid mängu- ja pesitsusaegsete häiringute vältimiseks on raietegevusele elupaigas vajalik seada ajaline piirang 01.02 kuni 31.07. Sel perioodil metsise elupaigas raietöödest hoidumine aitab tagada eduka pesitsemise.

Metsa kokkuveoteede, laoplatsti, raielankide raidmetest puhastamise viisid ja kord on kehtestatud keskkonnaministri määrusega „Metsa majandamise eeskiri“.

Kuna kavandatud raieala mõjualas ja raialal ei asu lisaks eelpool käsitletule muid Kõnnumaa loodusala ja Kõnnumaa-Väätsa linnuala kaitse-eesmärkideks olevaid loodusdirektiivi elupaiku ega liikide elupaiku, siis kavandatud raietegevus Kõnnumaa loodusala ja Kõnnumaa-Väätsa linnuala kaitse-eesmärke ei kahjusta. Kavandatav raie ei mõjuta ebasoodsalt Kõnnumaa loodusala ja Kõnnumaa-Väätsa linnuala kaitse-eesmärke ega nimetatud alade terviklikkust.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Raie on kavandatud Kõnnumaa maastikukaitseala Paluküla piiranguvööndis. Mõju maastikukaitseala kaitse-eesmärkidele, mis kattuvad Kõnnumaa loodusala ja Kõnnumaa-Väätsa linnuala kaitse eesmärkidega, on käsitletud p 3.3.1.2.

³ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:

http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtxasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

⁴ Runnel, K. 2021. RMK rakendusuuring „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine“

Lisaks eelnevalt käsitletule paikneb kavandatud harvendusraie II kaitsekategooria linnuliigi valgeselg-kirjurähni ning III kaitsekategooria linnuliikide laanepüü ja hoburästa piiritletud elupaigas. Valgeselg-kirjurähn ja laanepüü on Kõnnumaa maastikukaitseala kaitse-eesmärgiks.

Valgeselg-kirjurähn asustab peamiselt vanemaid niiskeid leht- ja segametsi. Elupaigavalikul on talle tähtsaim piisava hulga seisvate surnud lehtpuude olemasolu, milles elavad putukad ja nende vastsed on valgeselg-kirjurähni peatoiduks. Seetõttu asustab ta sageli veekogude äärsed metsi, kus liigniiskuse tõttu on rohkelt seisvaid surnud puid ning raiepiirangute tõttu on enamasti säilinud.

Kavandatava raie alal kasvab ühevanuseline puistu, kus surnud puid ei ole kirjeldatud. Harvendusraie käigus puistu säilib ja seega säilib ka valgeselg-kirjurähni elupaik.

Kavandatav raie ei kahjusta ülemäära valgeselg-kirjurähni elupaigaks sobivat maastikku, kuid pesitsusaegsete häiringute vältimiseks on raietegevusele elupaigas vajalik seada ajaline piirang 01.03 kuni 30.06. Sel perioodil valgeselg-kirjurähni elupaigas raietöödest hoidumine aitab tagada eduka pesitsemise.

Laanepüü elupaiga eelistus on segametsad, stabiilseimaks biotoobiks on raiumata eririndelised tuulemurdude ja häiludega vanad mitmekesised metsad. Harvendusraie käigus puistu säilib.

Kavandatav raie ei kahjusta ülemäära laanepüü elupaigaks sobivat maastikku, kuid pesitsusaegsete häiringute vältimiseks on raietegevusele elupaigas vajalik seada ajaline piirang 01.04 kuni 30.06. Sel perioodil laanepüü elupaigas raietöödest hoidumine aitab tagada eduka pesitsemise.

Hoburästas elupaiga eelistus on vanad männikud. Sellel eraldisel kasvab kase enamusega puistu ja harvendusraie käigus puistu säilib.

Kavandatav raie ei kahjusta ülemäära hoburästa elupaigaks sobivat maastikku, kuid pesitsusaegsete häiringute vältimiseks on raietegevusele elupaigas vajalik seada ajaline piirang 15.04 kuni 15.07. Sel perioodil hoburästa elupaigas raietöödest hoidumine aitab tagada eduka pesitsemise.

3.3.2. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Raie on kooskõlas üldplaneeringuga ja Kõnnumaa maastikukaitseala kaitse-eeskirjaga, looduskaitse-, vee- ja metsaseadusega ja eelduslikult olulist mõju ei ole.

3.3.3. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raie puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Vastavalt kaitse-eeskirja § 17 lõikele 2 on piiranguvööndis keelatud puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja võib lubada puidu kokku- ja väljavedu, kui pinnas seda võimaldab.

Looduskaitseseaduse § 55-st tulenevalt on raiete tegemisel tingimuseks ajaline piirang teostada tööd väljaspool lindude pesitsusaega.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

3.4. Eelhinnangu järeldus

Kavandatud raiel pole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Mõjud Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud, rakendades projekti osana looduskaitseaduse § 55 lg-st 6 tulenevaid tööde tegemisel kohustuseks võetud meetmeid. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Kõnnumaa loodusalale ja Kõnnumaa-Väätsa linnualale, mis kuuluvad Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja alade terviklikkusele.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariolukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitseõuetele vastavalt on avariolukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Asjaomased asutused on loetletud KeHJS §-s 2³. Eelhindamise otsus on Ametlikes Teadeannetes.

Eelhinnangu koostaja:

Pille Kaisel
peaspetsialist
metsaosakond